

Beschikbaar zijn Mattheüs 20.1-16

Rev Dr Jos M. Strengholt

Heliopolis 2014

In veel plaatsen in Caïro, en vooral in gebieden waar veel gebouwd wordt, kun je groepen dagloners bij elkaar zien zitten. Vaak hebben ze wat gereedschap voor bouwwerkzaamheden bij zich. Zo voorzien zij in hun levensonderhoud.

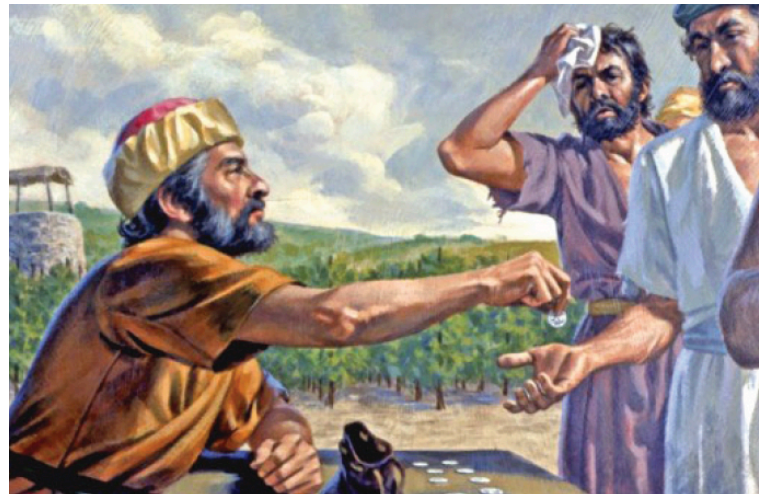
Op een dag huurt iemand hen in, na onderhandelingen over hoeveel hij voor een dag hard werken zal betalen. Daarna hebben ze soms twee dagen geen werk. Als ze geluk hebben, huurt iemand die zijn eigen huis aan het bouwen is een paar van hen voor een hele week.

Jezus vertelt een verhaal over dagloners die op de markt staan te wachten op werk. Hij legt belangrijke beginselen uit over het Koninkrijk van God en over de manier waarop wij God behoren te dienen.

1. De noodzaak om haast te maken

Eerst het verhaal. We lezen over een heer des huizes die arbeiders nodig heeft om in zijn wijngaard te werken. Jezus gebruikt vaak voorbeelden uit de landbouw, en vooral uit de wijngaard, om een belangrijke les uit te leggen. Ik denk dat dit komt doordat in de Schriften van Israël, het Oude Testament, het volk Israël vaak wordt vergeleken met een wijngaard.

De gelijkenis beschrijft wat er in de oogsttijd in Palestina vaak gebeurde. De druivenoogst rijpte tegen het einde van september, en kort daarop kwamen de regens. Als de oogst niet vóór het begin van de regens was binnengehaald, ging die verloren. Daarom was het binnenhalen van de oogst een haastige strijd tegen de tijd. Iedere arbeider was welkom, zelfs als hij maar een uur of zo kon werken.

Er is haast bij het werk van God. Er mag geen tijd verloren gaan. Er is een oogst die binnengebracht moet worden. Eerder had Jezus Zijn discipelen verteld dat de velden gereed waren om geoogst te worden. Omdat er zoveel werk te doen was, kregen de discipelen de opdracht te bidden om meer arbeiders voor deze oogst.

Wat bedoelde Jezus met deze oogst? Hij spreekt over de zending van de kerk, in Mattheüs 9.35-38.

En Jezus trok rond in al de steden en dorpen en gaf onderwijs in hun synagogen, en Hij predikte het Evangelie van het Koninkrijk en genas iedere ziekte en elke kwaal onder het volk. Toen Hij de menigte zag, was Hij innerlijk met ontferming bewogen over hen, omdat zij vermoeid en verstrooid waren, zoals schapen die geen herder hebben. Toen zei Hij tegen Zijn discipelen. De oogst is wel groot, maar er zijn weinig arbeiders. Bid daarom tot de Heere van de oogst dat Hij arbeiders in Zijn oogst uitzendt.

Toen Mattheüs eerder Jezus had aangehaald over een oogst, lag de nadruk dus op mensen die het Evangelie moeten horen en die geholpen moeten worden.

Diezelfde klank moeten we, denk ik, ook horen in deze gelijkenis over het werk in de wijngaard. Gods werk bestaat er niet in de eerste plaats uit kerken te bouwen, projecten uit te voeren of kruisen aan onze muren te hangen. Dat alles is belangrijk, maar Zijn werk bestaat er allereerst in dat wij onze liefde voor God laten zien door voor andere mensen tot een zegen te zijn.

En er is haast bij. Het einde komt, de oogst moet worden binnengehaald. Mensen moeten horen van de liefde van God en die liefde ervaren doordat wij ons leven met hen en voor hen delen.

De heer des huizes huurde vroeg in de morgen, bij het aanbreken van de dag, enkele mannen in. Hij bood hun een penning, het gebruikelijke dagloon voor een arbeider.

De markt was te vergelijken met een plaats waar mensen werk konden vinden. Een man kwam daar vroeg in de morgen met zijn gereedschap en wachtte totdat iemand hem zou inhuren. De mannen die op de markt stonden te wachten, waren op zoek naar werk. Het feit dat sommigen van hen daar tot vijf uur 's middags stonden, laat zien hoe dringend zij een paar pond nodig hadden.

De uren in de gelijkenis waren de gebruikelijke Joodse uren. De Joodse dag begon bij zonsopgang, rond zes uur 's ochtends, en de uren werden vanaf dat moment geteld tot zes uur 's avonds. Sommigen werden om zes uur 's ochtends ingehuurd, anderen om negen uur, weer anderen rond het middaguur en de laatste arbeiders werden om vijf uur 's middags ingehuurd.

Toen het donker werd, kreeg de rentmeester van de heer des huizes de opdracht om de arbeiders hun loon te betalen. Dat het loon aan het begin van de avond werd uitbetaald, was een van de zeer barmhartige wetten van Israël. Luister naar Deuteronomium 24.14-15.

U mag de arme en behoeftige dagloner, iemand van uw broeders of van de vreemdelingen die in uw land binnen uw poorten is, niet onderdrukken. Op dezelfde dag moet u hem zijn loon geven; de zon mag er niet over ondergaan, want hij is arm en hij verlangt ernaar. Laat hij niet vanwege u de HEERE hoeven aanroepen, want dan zal er zonde in u zijn.

De rentmeester begint te betalen, en dan beginnen de problemen. Zij die de hele dag in de hitte van de zon hebben gewerkt en zich voor de oogst hebben afgemat, krijgen hetzelfde als degenen die slechts één uur hebben gewerkt. Dat klopt niet, vinden zij. Wij zouden meer moeten krijgen; wij hebben veel langer gewerkt. Is dit geen rechtvaardigheid?

2. De jaloezie van de arbeiders

Ik kan hun jaloezie begrijpen. Als ik acht uur per dag werk, vind ik dat ik beter betaald zou moeten worden dan iemand die hetzelfde werk slechts één of twee uur doet.

Maar wacht even. Dit is een gelijkenis over het Koninkrijk der hemelen, niet over het koninkrijk van deze wereld. We leren hier iets over God.

Mattheüs schreef dit Evangelie in de eerste plaats voor volgelingen van Jezus met een Joodse achtergrond. Als Joden hadden zij God gediend sinds de dagen van Abraham en Mozes, en als volk hadden zij grote ellende doorstaan, omdat zij het volk van God waren.

En nu waren er in de gemeenten van deze Joodse christenen in de tijd van Jezus nieuwkomers, heidenen. Mensen uit alle volken die Jezus als Heere hadden aangenomen en in de olijfboom waren ingelijfd. Zij waren deel geworden van het volk van God.

Moesten de Joodse christenen, met hun lange geschiedenis van dienen van God in de wijngaard, niet met meer eer en respect worden behandeld dan deze nieuwkomers, die nog maar net tot de familie van God waren gekomen en niet deze last van zwaar werk voor God met zich meedroegen?

Is het niet onrechtvaardig dat God alle volgelingen van Jezus gelijk behandelt?

‘Vriend’, zegt God tegen de Joodse volgelingen van Israël, in Mattheüs 20.13-15.

Vriend, ik doe u geen onrecht. Bent u het niet met mij eens geworden over een penning?
Neem wat van u is, en vertrek. Ik wil aan hem die het laatst kwam, hetzelfde geven als aan u. Of is het mij niet geoorloofd met het mijne te doen wat ik wil? Of bent u afgunstig omdat ik goed ben?

Onze Heere is niet onrechtvaardig tegenover de gelovigen uit Israël, maar geeft hun wat Hij hun heeft beloofd. Hij is eenvoudigweg vrijgevig tegenover de heidenen die later komen en maakt hen tot volwaardige leden van Zijn volk.

Werken in Gods wijngaard is gebaseerd op een onverdiende uitnodiging. Een plaats in de wijngaard van de Heere is een goddelijke gave. Daarom hebben degenen die als ‘eersten’ geroepen zijn geen reden om te klagen wanneer God de ‘laatsten’ roept en hun dezelfde beloning geeft.

Dit klagen, deze jaloezie over de manier waarop God anderen zegen, is ons niet onbekend. Waarom geeft God hem of haar zo'n goede baan en kijkt Hij naar mij? Waarom is die andere persoon zo gezegend met gezondheid, terwijl ik zo vaak door ziekte wordt verdrukt?

Waarom werk ik zo hard voor onze Heere, terwijl ik kijk naar anderen die voortdurend van hun leven genieten zonder werkelijk hard voor God te werken?

Wij veronderstellen dat wij, als het gaat om Gods zegeningen, meer zouden moeten krijgen dan anderen omdat wij beter, harder of langer werken. En God zou die anderen niet mogen zegenen, omdat zij niet zijn zoals wij.

Wij beoordelen anderen als minder waardig dan wijzelf. Begrijpen wij dan niet dat in Gods Koninkrijk alles gebaseerd is op genade? Daarom is er geen plaats voor jaloezie over de goede gaven die God aan anderen geeft.

‘Bent u afgunstig omdat Ik goed ben voor anderen?’ Dat is de vraag van Jezus aan ons.

Israël dacht meer rechten tegenover God te hebben dan de volken. Maar ook in kerken komen we deze houding soms tegen. Er zijn mensen die denken dat, omdat zij langer lid zijn van een kerk dan anderen, de kerk praktisch van hen is en zij het beleid ervan kunnen bepalen.

Zulke mensen ergeren zich aan wat zij zien als de komst van nieuw bloed of aan de opkomst van een nieuwe generatie met andere plannen en andere manieren van doen. In de christelijke kerk betekent langer lid zijn niet noodzakelijk dat iemand meer eer ontvangt. Wie het eerst kwam, heeft bij God niet meer rechten. Wij zijn allemaal afhankelijk van Zijn genade.

3. Werkloze christenen

Wij zijn allemaal geroepen om Gods werk in deze wereld te doen. Wat wil God dat u in Zijn wijngaard doet?

Er is weinig zo tragisch in deze wereld als iemand die werkloos is, een man of vrouw van wie de talenten door nietsdoen verloren gaan omdat er niets te doen is.

We zien deze droevige situatie veel in Egypte. De werkloosheid is groot, vooral onder jongeren. Naast de financiële problemen die dit veroorzaakt, heeft het vaak ook een zeer negatieve invloed op iemands gemoedstoestand en gevoel van eigenwaarde.

Ook in Gods wijngaard is veel werkloosheid. Niet omdat er geen werk is; er is genoeg te doen. Maar zijn wij bereid onze tijd en energie daarvoor in te zetten?

Wacht niet met het dienen van God. Ja, de kern van christelijke dienstbaarheid is God en uw naaste liefhebben. Maar dat houdt werk in. Dingen doen. We hebben zendelingen, boekhouders, secretaresses, leraren en allerlei andere mensen nodig. Welke mogelijkheden u ook hebt, ze kunnen worden ingezet in Gods wijngaard.

Wacht dus niet totdat het te laat is. Wanneer het moment van betaling aan het einde van de dag komt, krijgen degenen die niets hebben gedaan niets. Zij die de hele dag hebben gewerkt, worden beloond; zij die de laatste uren hebben gewerkt, worden beloond. Maar degenen die niets hebben gedaan, die God niet hebben liefgehad, hun naasten niet hebben liefgehad en deze liefde niet hebben laten blijken in daadwerkelijke dienst aan God en mensen, eindigen met lege handen.

Maar wat moet ik doen? Wat kan ik doen?

Ik denk dat de kern van de zaak is dat wij ons beschikbaar moeten stellen op de markt. Met onze gaven en mogelijkheden, met onze hamers en beitels, zeggen wij tegen God. Zie, hier ben ik, zend mij.

Te veel christenen maken zich voortdurend zorgen over de vraag wat de wil van God voor hun leven is. Ik heb zulke mensen zo vaak ontmoet, mensen die zich altijd afvragen wat God van hen wil en die uiteindelijk weinig of niets doen. Het lijkt erop dat de vraag naar Gods wil hen verlamt, zodat zij niet tot handelen komen.

Heb God lief, heb uw naaste lief en stel uzelf beschikbaar voor God. En als u niet weet wat Hij van u wil, waarom laat u dan niet de heer des huizes, of de rentmeester die naar de markt ging, bepalen waar u het beste kunt worden ingezet?

Als u niet weet wat u kunt doen en u al te lang hebt gewacht, praat dan met mensen. Praat met uw predikanten, praat met vrienden en vraag hun. Wat denkt u dat ik voor de kerk en voor het Koninkrijk van God zou kunnen doen? Waar denkt u dat ik in Zijn wijngaard zou kunnen werken?

Conclusie

Maak u geen zorgen over anderen en over de manier waarop anderen God dienen. Wees niet jaloers op anderen. Zorg er alleen voor dat u voor Hem werkt, en God zal u geven wat Hij heeft beloofd en waarschijnlijk nog veel meer. Wat onze Heere aan anderen geeft, gaat ons niet aan. Het is van Hem.

Uw beschikbaarheid is van buitengewoon groot belang. Stel uzelf, uw tijd, uw energie en uw geld beschikbaar aan God. Er is veel werk te doen.

+ In de Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest. Amen.